

Izak en Ismaël

Periodethema: Abram en Izak
Genesis 21: 1-21

KERNTEKST

'En God hoorde de stem van den jongen; en de Engel Gods riep Hagar toe uit den hemel en zeide tot haar: wat is u, Hagar?' (Gen. 21: 17)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

De Heere laat Hagar niet in de steek, ondanks alles wat ze verkeerd gedaan heeft. Hij zoekt haar op in haar ellende en belooft dat ook haar zoon tot een groot volk zal worden.

BEGINSITUATIE

De vorige keer is verteld over het voorstel van Saraï aan Abram om Hagar tot een vrouw te nemen. Dit voorstel heeft grote gevolgen. Stel duidelijke vragen, omdat dit belangrijk is voor het verhaal van vandaag.

- Waarom komt Saraï met een plan?
- Welk voorstel doet zij?
- Waarom is het zo belangrijk om een kind te krijgen?
- Wat is de reactie van Hagar op het feit dat ze zwanger is?
- Hoe reageert Saraï op de minachting door Hagar?
- Wat besluit Hagar ten einde raad?
- Wat zegt de Engel van de Heere tot Hagar in de woestijn?
- Welke belofte krijgt Hagar?
- Welke opdracht krijgt Hagar?
- Hoe wordt de zoon van Abram en Hagar genoemd en wat betekent die naam?

DOELSTELLINGEN

- De kinderen laten zien dat de Heere Zijn beloften altijd vervult. Hij is getrouw en zorgt voor de geboorte van de beloofde zoon.

- De kinderen duidelijk maken dat de Heere veel geduld heeft met mensen; ondanks de jaloezie van Hagar blijft God voor haar zorgen.

INDELING

- De geboorte van Izak.
- Het spotten van Ismaël.
- Het wegsturen van Hagar en Ismaël.
- De zorg van God voor Ismaël.

OPMERKINGEN

Dit is een verhaal dat veel vragen bij kinderen op kan roepen: een vader die zijn vrouw en kind wegstuurt. Het kan zijn dat in uw groep kinderen zitten uit gebroken gezinnen. Dan kan dit verhaal pijn doen. Leg daarom duidelijk uit dat Hagar spot met Izak en met de door God beloofde zoon. In Galaten 4: 20-31 schrijft Paulus meer over de achtergrond van deze geschiedenis. Deze tegenstelling is er ook vandaag nog tussen het christendom en de islam, maar u hoeft daar niet uitvoerig op in te gaan.

Let op: in het verhaal wordt gesproken over Abraham en Sara. Na de naamsverandering spreken we niet meer Abram en Saraï. Bij de voorbereiding kunt u de site <http://abcvanhetgeloof.nl> gebruiken. Voor de kinderen en jongeren wordt het begrip 'geloof' en 'Gods Woord' goed uitgelegd en besproken: www.abcvoorkinderen.nl/wij-geloven/geloof jongeren en abcvoorkinderen.nl/wij-geloven/gods-woord.html abcvanhetgeloof.nl/gods-woord

ZINGEN

Psalm 42: 5; 105: 3 en 5; 133: 3

Voor de kinderen uit groep 5 en 6: Psalm 77: 8; 119: 37; 127: 3; 139: 9 en 10

'God maakt Zijn beloften waar' (OMK, deel 3, nr. 5)

'Beveel gerust uw wegen' (UAM, nr. 210; Hervormde bundel, Gezang 180; WKK, nr. 501; JdH, nr. 411)

'God is getrouw, Zijn plannen falen niet' (UAM, nr. 119; Hervormde bundel, Gezang 130; WKK, nr. 513; OTH-2015, nr. 352; JdH, nr. 411)

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 42: 5a De dichter heeft het moeilijk. Het is alsof golven van ramp over hem heenslaan. Vijanden bespotten hem. Maar hij weet: de Heere geeft uitkomst. De Heere zal doen wat Hij belooft. Daarom looft hij de Heere voor de zegeningen en de uitreddingen die hij ontvangen heeft.

INTRODUCTIE

Praat met de kinderen over de geboorte van een kind. Mogelijk hebben ze zelf kortgeleden een broertje of een zusje gekregen of kunnen ze zich het nog herinneren. Laat het gesprek niet 'verzanden' in allerlei verhaaltjes, maar probeer te laten uitkomen hoe blij een man en vrouw zijn als er een baby geboren wordt, zeker als er heel lang op gewacht is.

BRUGZIN OF BEGINZIN

In de tent van Abraham en Sara gebeurt een groot wonder: er wordt een kindje geboren.

Vertelling

Niemand had dit meer verwacht. Abraham is al honderd jaar en Sara is al negentig jaar. Zulke oude mensen krijgen toch geen kinderen meer? Ze hebben al vijftig jaar op een kind gewacht. *Maar God doet wat Hij belooft. Dat doet Hij altijd. Van Hem kun je op aan, ook al lijkt het tegendeel waar te zijn. Je mag altijd op de Heere vertrouwen, wat er ook gebeurt! Soms kun je niet begrijpen dat er een oplossing komt en lijkt alles verkeerd te gaan in je leven. Maar God werkt anders dan wij denken. Klem je daarom vast aan het Woord van de Heere. Je hoeft niet te wanhopen. God is getrouw!*

DE GEBOORTE VAN ISZAK

De zoon wordt geboren op Gods tijd, zoals God het tegen Abraham had gezegd. Wat een blijdschap! Abraham en Sara zijn verwonderd over de daden van de Heere. Ze krijgen nu een eigen zoon. Abraham en Sara kijken ook verder: uit het geslacht van dit kind zal eens de Messias, Gods Zoon, geboren

MATERIALEN

U kunt een kaartje gebruiken van het land Kanaän om aan te geven waar Hagar heenvlucht.

Bijbelland in beeld II: de plaat over de tent: Abraham en zijn familie woonden in tenten.

Bijbelland in beeld II: de plaat over de waterput: Hagar zag later een waterput.

BORDPLAN

Abraham

Sara

Izak

Hagar

Ismaël

worden. God zal de Verlosser geven. In het paradijs is alles kapot gegaan, maar de Heere Jezus zal alles heel maken. Hij zal de mensen verlossen van het kwaad dat ze zelf veroorzaakt en aangericht hebben.

Abraham noemt zijn zoon Izak. Dat betekent: 'hij lacht'. Al voor de geboorte van Izak is er gelachen. Je leest dat Abraham lacht. Hij wordt door God niet bestraft. Sara heeft gelachen toen de Engel van de Heere vertelde over de geboorte van hun kind. Sara geloofde het niet. Zij werd wel bestraft. Nu zegt ze: 'Als ik van tevoren verteld zou hebben dat ik op zo'n hoge leeftijd nog een zoon zou krijgen, dan zouden de mensen mij hebben uitgelachen. Ik kan nu lachen van blijdschap. God heeft Zijn woorden waargemaakt. De mensen die het zullen horen, zullen ook blij zijn.' Sara geeft de Heere de eer van dit grote wonder!

Abraham doet wat God hem geboden heeft. Als Izak acht dagen oud is, wordt hij besneden. Izak krijgt het teken van Gods verbond, zoals bij ons kleine kinderen gedoopt worden. *De Heere belooft dat Hij door de Heere Jezus de zonden wil vergeven en ons een eeuwig leven wil schenken. Maar God vraagt ook van ons dat we leven tot Zijn eer.*

HET SPOTTEN VAN ISMAËL

Izak groeit op. Hij wordt steeds groter. Als hij ongeveer twee of drie jaar is, geeft Abraham een groot feest. Izak drinkt dan niet meer bij zijn moeder en krijgt vast voedsel. In die tijd is dat een reden voor een groot feest. Iedereen is blij. Maar is dat zo? Kijk eens naar het gezicht van Ismaël. Hij is op dit moment al zestien of zeventien jaar. Een grote, sterke knul dus. Hij begrijpt heel goed wat er gebeurt. Toen Izak nog niet geboren was, had hij de meeste rechten. Hij was immers de oudste zoon, ook al

was hij de zoon van een dienstmaagd. Hij voelde zich de erfgenaam van al het bezit van Abraham. Maar nu is Izak geboren en er wordt zelfs een groot feest voor hem gehouden. Hij kan het niet verdragen. Hij is jaloers en dat laat hij goed merken ook. Tijdens het feest spot hij met Izak. Nee, hij maakt niet zomaar een grapje. Hij doet heel negatief over Izak en maakt hem bespottelijk. Hij vernedert Izak met zijn woorden. Eigenlijk verzet Ismaël zich tegen de belofte van God. Hij is niet tevreden, ook al heeft zijn moeder Hagar beloften van God voor hem gekregen. Het liefst wil hij Izak van zijn plaats verdringen en zelf de eerste plaats innemen. Zijn moeder heeft dezelfde gedachten.

Maar het is altijd de bedoeling van God geweest dat uit het geslacht van Izak de Messias geboren zal worden. Abraham, Sara en Hagar hebben geprobeerd om zelf in te grijpen in het plan van God, maar daardoor veranderde Gods plan niet.

HET WEGSTUREN VAN HAGAR EN ISMAËL

Sara ziet wat er gebeurt. Ze wordt heel erg boos. Ze loopt naar Abraham en zegt: 'Stuur die slavinnen en haar kind weg. Ismaël zal niet met Izak samen de erfenis delen.' Het is te begrijpen dat Sara boos wordt, maar ze vergeet dat het haar voorstel was om Hagar tot een tweede vrouw van Abraham te maken. Opeens is het blijde feest voorbij. Hagar en Ismaël zijn jaloers, Sara is boos en Abraham wordt nu ook boos. Hij wil Ismaël, die tenslotte ook zijn zoon is, niet wegsturen. Abraham heeft Ismaël ook lief. Net zo goed als Izak. Zullen ze die nacht goed geslapen hebben? Abraham en Sara zullen allebei aan Ismaël en Hagar gedacht hebben. Sara wil haar zoon Izak beschermen tegen de jaloezie van Ismaël en Abraham wil Ismaël niet wegsturen. Nu pas voelen ze dat het verkeerd is geweest om in te grijpen in Gods plan.

Maar God laat hen niet in de steek. De Heere komt 's nachts tot Abraham. God zegt: 'Abraham, wees niet bang om Hagar en Ismaël weg te sturen. Luister naar wat Sara zegt. Izak is de wettige erfgenaam. Ik zal Mijn verbond op hem leggen.' De Heere bedoelt: uit Izak zal de Messias geboren worden en niet uit Ismaël. Moet Abraham hen dan toch wegsturen? Ja, want God wil dat. Maar God laat ook zien dat Hij Zijn belofte aan Hagar niet vergeet. God troost Abraham: 'Ik zal ook voor Ismaël zorgen. Ik zal hem tot een groot volk maken, omdat hij jouw zoon is.' Dan pas is Abraham gerust. Hij doet wat God zegt.

De volgende morgen staat Abraham vroeg op. Hij zorgt voor brood en voor een zak met water. Zo'n waterzak werd meestal gemaakt van een dierenhuid. Je zou kunnen zeggen: een leren zak. Dan roept hij Hagar en Ismaël en stuurt hen weg. Ze mogen niet langer in de tenten van Abraham wonen. Zullen ze begrepen hebben waarom? Het

staat er niet, maar wat zal het Abraham een pijn gedaan hebben om hen weg te sturen. Maar God wil het.

DE ZORG VAN GOD VOOR ISMAËL

Zie je ze lopen? Samen door het woestijnachtige gebied? Waar moeten ze heen? Een tijdje later lopen ze in de woestijn Berseba. Het is erg warm. Ze hebben geen beschutting van een tent of van de schaduw van de bomen. Af en toe zijn er in de woestijn waterputten om de zak met water te vullen. Maar Hagar ziet geen put meer. Het water in de waterzak raakt op. In de woestijn heb je veel water nodig om te drinken. Elke keer heeft Ismaël dorst en wil hij water. Snel is al het water op. Ismael kreunt en steunt van de dorst. Hagar kijkt om zich heen, maar ziet geen waterput. Ze weet het: als Ismaël geen water krijgt, zal hij sterven van de dorst. Dat kan ze niet aanzien. Ze legt hem onder een struik en gaat zelf een eindje verderop zitten. Ze is hopeloos en moedeloos. Ze huilt van verdriet. Zij ziet de Heere niet, maar de Heere ziet haar wel. De Heere hoort ook het gekreun van Ismaël. Ondanks de ontrouw van Hagar blijft God getrouw. Weet je nog wat God beloofde aan Abraham, maar ook aan Hagar? De Heere heeft gezegd: 'Ik zal Ismaël tot een groot volk maken.' Tegen Abraham heeft God ook gezegd dat Hij voor Ismaël zal blijven zorgen. Dat doet Hij nu.

De Engel van God, Die ook de eerste keer tot haar gesproken heeft, zegt: 'Wat is er met u aan de hand, Hagar? Wees maar niet bang. God heeft het kermen van de jongen, die daar op de grond ligt, wel gehoord.' De Engel geeft haar ook een opdracht: 'Ga naar de jongen toe, help hem overeind en houd hem goed vast.' Wat gaat er door Hagar heen? Ik weet het niet. Krijgt ze weer hoop? Maar de Engel is nog niet klaar met zijn boodschap. Hij herhaalt de belofte die Hagar al eerder gekregen heeft: 'Ik zal hem tot een groot volk maken.' Wat een wonder dat God haar toch wil helpen.

Hagar staat op en loopt naar haar zoon Ismaël. Dan ziet ze opeens een waterput. God opent haar ogen. Vaak worden op de waterputten stenen gelegd, zodat de put niet altijd goed te zien is. Nu zorgt God ervoor dat ze de put ziet. Snel vul ze de waterzak met water en voorzichtig laat ze Ismaël drinken. Hij knapt weer op en wordt weer sterker. Wat een wonder dat God zo voor hen zorgt! Hij laat hen niet in de steek. God stuurt hen wel bij Abraham vandaan, maar Hij blijft zorgen. Wat een genade!

Zo is God nog. Hij zorgt voor je, elke dag. Hij geeft je eten, drinken, een huis, ouders, kleren en nog veel meer. Ondanks onze zonden laat Hij ons niet aan ons lot over. Je mag het weten dat God trouw is en doet wat Hij belooft. Je mag God ook vragen of Hij de belofte, bij jouw doop gegeven, waar wil maken. Hij heeft

beloofd dat jouw zonden vergeven kunnen worden. Daarom mag je steeds vragen, elke dag: 'Heere, wilt U naar mij luisteren? Wilt U mijn zonden vergeven?'

AFSLUITING

Ismaël groeit op en wordt een goede boogschutter. Hij gaat in de woestijn wonen. Zijn moeder zorgt ervoor dat hij trouwt met een vrouw uit Egypte. Zij is dus een heidense vrouw. Wat jammer dat we niet meer lezen dat ze de God van Abraham gaan dienen en liefhebben.

Later lezen we dat Ismaël samen met Izak zijn vader Abraham begraaft. Vergeten ze de God van Abraham? Wat erg!

VERWERKING

U kunt kiezen uit de onderstaande mogelijkheden:

- Sluit aan bij de introductie: praat met hen na over de blijdschap van Abraham en Sara en probeer duidelijk naar voren te laten komen dat deze blijdschap ook te maken heeft met Gods bedoelingen met deze zoon.
- God doet wat Hij belooft. Laat de kinderen meer voorbeelden uit de Bijbel noemen: David die ondanks alles toch koning wordt; Zacharias en Elizabeth; Joas die koning wordt ondanks het plan van Athalia om het hele geslacht van David uit te roeien; de redding van het volk Israël bij Haman;

de geboorte van de Heere Jezus; de geboorte van Ezaü en Jakob; enz.

- Praat met de kinderen over de zorg van God in ons dagelijkse leven. Soms kan het lijken of God ver weg is, maar toch is Hij vlakbij. Je kunt zoveel verdrietige dingen meemaken, dat je je afvraagt of God je wel ziet. Kunnen de kinderen dingen noemen waaruit blijkt dat God er wel is en zorgt, ook al merken wij het niet? Misschien kunnen ze voorbeelden noemen van een gebeurtenis waarvan ze pas achteraf gezien hebben dat God er echt was.
- Izak wordt besneden op de achtste dag. Bij ons worden de kinderen gedoopt. Praat hierover: de betekenis van de doop, de belofte van de doop. Misschien kunt u een doopkaart laten zien.
- Maak op het bord twee kolommen en schrijf boven de ene kolom 'Abraham en Ismaël' en boven de andere kolom 'Abraham en Izak'. Laat de kinderen verschillen en overeenkomsten opnoemen.
- In groep 5 en 6 kunt u praten over het verschil tussen het christendom en de islam: de strijd is eigenlijk al in de tenten van Abraham begonnen. Wees voorzichtig in het veroordelen van mensen en laat duidelijk naar voren komen dat God ook vandaag werkt onder moslims en dat er veel mensen tot bekering komen.
- Op de site kunt u nog een extra verwerking vinden.

Abraham en Ismaël	Abraham en Izak
zoon van Hagar	zoon van Sara
zoon van een dienstmaagd	zoon van een 'vrije', dus geen slavin
de 'aangenomen' zoon	de beloofde zoon
wil niets van de Heere Jezus weten	uit dit geslacht komt de Heere Jezus
woont buiten Kanaän	krijgt de belofte van het land Kanaän
stamvader van de Ismaëlieten of de Arabieren	stamvader van de Israëlieten of de Joden
wordt het eerst geboren	wordt geboren als Ismaël veertien jaar is
geen erfenis van Abraham	erfgenaam van Abraham
tot een groot volk	tot een groot volk
zoon van Abraham	zoon van Abraham